

Σταυροφορίες-Πρώτη Άλωση-Λατινοκρατία

(ΙΤΥΕ- ΙΙ.1 και ΙΙ.2, σελ. 59-63)

Παρουσίαση διδακτικής ενότητας με τη μέθοδο Jigsaw

A. Οργάνωση μαθήματος:

1^ο στάδιο: Αναγγελία, προετοιμασία, ανάθεση (χρόνος: 10-20 λεπτά προηγούμενης διδακτικής ώρας, ανάλογα με την εξοικείωση των μαθητών με τη συγκεκριμένη μεθοδολογία)

1. Καθορισμός ομάδων Α' και Β' κύκλου, με κριτήριο την ισορροπία ικανοτήτων και την δυνατότητα συνεργασίας.

2. Παράδοση αριθμημένου ερωτηματολογίου και ανακοίνωση της μελετητέας ύλης, με τις αναγκαίες επεξηγήσεις των βασικών εννοιών της ενότητας.

3. Ανάθεση ερωτήσεων ανά μαθητή (ονομαστικά, με κριτήριο τη δυνατότητα ανταπόκρισής του ανά ερώτηση)

2^ο στάδιο: (χρόνος: κύρια διδακτική ώρα)

Α' κύκλος (χρόνος: 10-15 λεπτά): Πρώτη κατανομή ομάδων, ανάλογα με τις υποενότητες που κατανέμονται ως ακολούθως:

→ Ορισμός και παράγοντες/ Οι τρεις πρώτες σταυροφορίες (ΙΙ.1.α-β)

→ Τέταρτη σταυροφορία –λατινικά κράτη (ΙΙ.1.γ-ΙΙ.2.α)

→ Ελληνικά κράτη (ΙΙ.2.β)

→ Λατίνοι κι Έλληνες /Νέα ιδεολογία/Ανάκτηση Πόλης (ΙΙ.2.γ-δ)

→ Πηγές ενοτήτων ΙΙ.1 και ΙΙ.2 (σελίδες 59-63)

Β' κύκλος (χρόνος 20 λεπτά): Ανασχηματισμός ομάδων ούτως ώστε κάθε ομάδα να περιλαμβάνει πέντε μέλη που θα κατέχουν από κοινού το σύνολο της διδακτέας ενότητας, όπως αναγράφεται ανωτέρω.

3^ο στάδιο: Αξιολόγηση (χρόνος: 15 τουλάχιστον λεπτά, κατά προτίμηση αμέσως μετά το 2^ο στάδιο ή έστω κατά το στάδιο ανασύνδεσης της επόμενης διδακτικής ώρας)

Ενδεικτικός τρόπος Α': Υποβολή ερωτήσεων από το διδάσκοντα σε μέλη των ομάδων με αναγραφή των επιδόσεων ανά ομάδα και ερώτημα.

Ενδεικτικός τρόπος Β': Υποβολή ερωτήσεων από κάθε ομάδα σε μέλη των υπολοίπων ομάδων υπό προϋποθέσεις (λ.χ. περιορισμένος αριθμός ερωτήσεων που μπορεί να υποβάλει και να δεχθεί κάθε ομάδα)

Γενικές κατευθύνσεις:

→ Οι ερωτήσεις μπορούν να είναι είτε από το διανεμημένο φύλλο εργασίας, είτε ατομικής εμπνεύσεως, ανάλογα με τις δυνατότητες και τη δεκτικότητα της τάξης.

→ Η επίδοση κάθε ομάδας δύναται να αναγράφεται στον πίνακα, εάν επιδιώκεται η δημιουργία ατμόσφαιρας συναγωνισμού, με κίνητρο την ηθική/ συμβολική βράβευση της ομάδας με τις υψηλότερες επιδόσεις. (Προσοχή στην αποφυγή κλίματος ανταγωνισμού και στην πιθανή ανάδειξη αδύναμων κρίκων- μαθητών ανά ομάδα, γεγονός ανεπιθύμητο)

Β' Ενδεικτικό φύλλο εργασίας, με ερωτήσεις ανά υποενότητα (για εικοσιπέντε μαθητές)

→I. Ορισμός και παράγοντες σταυροφοριών/ Οι τρεις πρώτες σταυροφορίες (II.1.α-β)

- α. Τι ήταν οι σταυροφορίες;
- β. Ποιοι παράγοντες επέδρασαν στη διαμόρφωση των σταυροφοριών;
- γ. 1^η λαϊκή σταυροφορία: Πότε, από ποιους έγινε, πώς εξελίχθηκε και κατέληξε;
- δ. 1^η φεουδαρχική σταυροφορία: Οργάνωση, εξέλιξη, κατάληξη.
- ε. 2^η και 3^η σταυροφορία: Εξέλιξη και κατάληξη/ Η τύχη της Κύπρου.

→II. Τέταρτη σταυροφορία –λατινικά κράτη (II.1.γ-II.2.α)

- α. Πώς εξελίσσονται τα κίνητρα των σταυροφόρων από 2^η ως και 4^η σταυροφορία;
- β. Ποιος ήταν ο αρχικός και ποιος ο τελικός στόχος της 4^{ης} σταυροφορίας;
- γ. Τι ονομάζουμε Λατινοκρατία και ποια η θέση των Βενετών σε αυτήν;
- δ. Ποιες ήταν οι κτήσεις των Λατίνων στη Βόρεια και Ανατολική Ελλάδα;
- ε. Ποια τα Λατινικά κράτη στη Νότια Ελλάδα;

→III. Ελληνικά κράτη (II.2.β)

- α. Σε ποιο κράτος πρωτοβρήκαν καταφύγιο οι δυνάμεις του Ελληνισμού μετά το 1204;
- β. Ποιο ήταν και που βρισκόταν το ισχυρότερο ελληνικό κράτος επί λατινοκρατίας;
- γ. Πώς δημιουργήθηκε το δεσποτάτο του Μυστρά;
- δ. Ποιος κυβερνούσε το δεσποτάτο του Μυστρά και γιατί ονομάστηκε έτσι;
- ε. Να περιγράψετε με συντομία την πόλη του Μυστρά.

→IV. Λατίνοι κι Έλληνες /Νέα ιδεολογία/Ανάκτηση Πόλης (II.2.γ-δ)

- α. Πώς συμπεριφέρθηκαν οι Λατίνοι επικυρίαρχοι στους Έλληνες;
- β. Πώς αντέδρασαν οι Έλληνες στην επικυριαρχία των Λατίνων;
- γ. Ποιο ρόλο έπαιξαν τα ελληνικά κράτη για τις δυνάμεις του Ελληνισμού;
- δ. Ποιες αλλαγές επήλθαν στην ιστορική συνείδηση των Βυζαντινών από το 1071 κ.ε;
- ε. Ποιο είναι το κύριο ιδεολογικό στήριγμα των Βυζαντινών από το 1204 κ.ε;

→V. Πηγές ενοτήτων II.1 και II.2 (σελίδες 59-63)

- α. (σελ. 59- Ο Αλέξιος Α΄...) Πώς εκμεταλλεύθηκε ο Αλέξιος ο Α΄ την 1^η σταυροφορία και με ποια οφέλη για το Βυζάντιο;
- β. (σελ. 60- Συμφωνία...) Ποιες οι απαιτήσεις των γερμανών απεσταλμένων προς τους βυζαντινούς εκπροσώπους και με ποια ανταλλάγματα από την πλευρά τους;
- γ. (σελ. 62- Το κράτος της...) Να περιγράψετε το κράτος της Τραπεζούντας, όπως το έβλεπαν οι ξένοι περιηγητές (θέση, φήμη, ηγεσία, στρατός)
- δ. (σελ. 63.α- Η φραγκική...) Να δώσετε ένα παράδειγμα καταπίεσης Ελλήνων από τους Φράγκους στη Στερεά Ελλάδα. Πώς αντέδρασαν οι καταπιεζόμενοι;
- ε. (σελ. 63.β- Ο Ιωάννης Βατάτζης...) Με ποιους τρόπους προσπάθησε ο Ι. Βατάτζης να προστατεύσει την οικονομία του κράτους του από τον ξένο παράγοντα;

-Διευκρίνιση: Οι παραπάνω ερωτήσεις απευθύνονται σε μαθητές ποικίλων επιπέδων και δυνατοτήτων, για το λόγο αυτό και απευθύνονται στοχευμένα από το διδάσκοντα σε κάθε μαθητή, ανάλογα με το βαθμό ανταπόκρισής του.